

Uutiskirje Jäsenille

N:o 27 (67) * Torstaina 23. joulukuuta 2010
Toimittanut Juhani Haapasaari

Korkeimmalta oikeudelta ratkaisu StoraEnson tapauksessa Finnair Oyj:n odotetaan korjaavan tul- kintansa kannustinpalkkiokiistassa

**Barona Handling Oy
Northport Oy**

Korkein oikeus on antanut eilen ratkaisunsa StoraEnson asiassa. Yhtiö kieltäytyi maksamasta tulospalkkioita niille toimihenkilöilleen, joiden se katsoi osallistuneen työtuomioistuimessa todetuksi tulleseensa laittomaan lakkoon. StoraEnso on velvollinen maksamaan tulospalkkion kaikille toimihenkilöilleen riippumatta lakkoon osallistumisesta. Ratkaisuun nojautuen IAU on pyytänyt Finnair Oyj:tä toimimaan vastaavalla tavalla niitä vuonna 2009 konsernin palveluksessa olleita työntekijöitä kohtaan, joilta se on vastaavin perustein evännyt kannustinpalkkiot.

Oikeuden ratkaisu

Korkeimman oikeuden ratkaisussa StoraEnson tapauksessa työnantajan asettama rajoi-

tusehto, jonka mukaan laittomaksi todetun työtaistelutoimenpiteen aiheuttama taloudellinen menetys vähennettiin työtaistelutoimenpiteeseen osallistuneiden tulospalkkiosta, katsottiin syrjiväksi. Ratkaisun perusteluissaan korkein oikeus toteaa, ettei Suomessa ole säännöksiä, joilla osallistumista työntekijäjärjestön järjestämään lakkoon olisi nimenomaisesti rajoitettu tai se olisi kielletty.

Työehtosopimuslain 8 §:n 1 momentissa säädetty työrauhavelvoite velvoittaa vain työehtosopimukseen osallisia tai sidottuja yhdistyksiä ja työnantajia. Työntekijälle ei ole sanotussa laissa tai työehtosopimuslaissa asetettu velvoitetta pidäytyä osallistumasta ammattijärjestön toimeenpanemaan työtaisteluun siinäkin tapauksessa, että tällainen toimenpide voisi jo ennalta arvioiden rikkoa työmarkkinaosapuolten työehtosopimuk-

siin perustuvaa työrauhavelvoitetta.

Siinäkin tapauksessa, että järjestön toimeenpanema lakko todetaan työrauhavelvoitteen vastaiseksi eli siinä merkityksessä laittomaksi, seuraamukset voidaan kohdistaa suoraan vain järjestöön, mutta ei sen jäsenenä oleviin työntekijöihin.

Mielenilmaus Northportissa ja RTG:ssä

Northport Oy:n ja RTG Ground Handling Oy:n työntekijät aloittavat 30.11.2009 kello 15:00 IAU:n järjestämän mielenilmauksen. Syynä oli Finnairin tapa hoitaa ulkoistuksiaan. Lentoyhtiön edellytettiin palvelun tilaajana kantavan vastaisuudessa paremmin sille kuuluvan vastuun sopimusyhteiskunnan pelisääntöjen kunnioittamisesta.

Jatkuu seuraavalla sivulla...

...jatkoa edelliseltä sivulta.

Työtuomioistuimen tuomio

Mielenilmauksen seurauksena työtuomioistuin antoi tuomion 7.12.2009 työrauhavelvollisuuden rikkomisesta. Kantajana asiassa oli Palvelualojen Toimialaliitto ry ja vastaajana Ilmailualan Unioni IAU ry. Työtuomioistuimen ratkaisussa todettiin työnseisausten olleen IAU:n päättämiä ja järjestyksen vastaavan niiden toimeenpanosta työrauhavelvollisuuden rikkomisena.

Työtuomioistuin tuomitsi työehtosopimuslain 8, 9 ja 10 §:n nojalla IAU:n maksamaan hyvityssakkoa Palvelualojen Toimialaliitto työrauhavelvollisuuden rikkomisesta 13.000 euroa. Lisäksi työtuomioistuin velvoitti Ilmailualan Unioni IAU ry:n korvaamaan Palvelualojen Toimialaliitto ry:n oikeudenkäyntikulut 1.500 euroa.

Asian käsittelyä varten kantaja oli jättänyt työtuomioistuimelle laskelman lakon kustannusvaikutuksista Finnair -konsernissa. Laskelman mukaan lakko oli aiheuttanut haittaa päivittäin noin 25 000 matkustajalle, kun muun muassa lentoja oli peruuntunut ja myöhästynyt sekä matkatavaroiden toimitukset olivat jääneet jälkeen. Työtuomioistuimen antaessa tuomionsa laskelman mukainen kustannusvaikutus oli 6,7 miljoonaa euroa. Laskelman perusteena oli käytetty alalla sovellettuja yksikköhintoja. Työtuomioistui-

men käsityksen mukaan esitetty laskelma antoi yleiskuvan lakon aiheuttamien vahinkojen suuruusluokasta.

Finnair Oyj:n periaatteet ja IAU:n kanta

Mielenilmauksesta IAU:lle työtuomioistuimen langettamisan sakon lisäksi Finnair Oyj päätti kohdistaa omat rangaistustoimensa yksittäisiin työntekijöihin, joilla sattui olemaan työsuhde ja työvuoro sen tytäryhtiössä Northportissa 30.11. iltapäivän ja illan aikana. Vetoamalla yhtiön yksipuoliseen suppeaan selvitykseen yksiköiden kannustinperiaatteista vuodelle 2009, Finnair Oyj päätti vähentää laittomista työtaistelutoimista aiheutuneet taloudelliset menetykset lakkoon osallistuneiden henkilöiden kannustinpalkkioista tasajaon periaatetta noudattaen.

IAU esitti kantanaan 12.4.2010 ilmestyneessä Uutiskirjeessä N:o 2, että Finnair Oyj:n menettely kannustinpalkkioasiassa saattaa olla syrjivä: ”IAU:n näkökulmasta työtuomioistuimen sille määräämä sakko on rangaistus, jolla laitton työtaistelu on sovittettu. Yksittäisten jäsenten rankaiseminen jättämällä kannustinpalkkio maksamatta on lähellä työsopimuslain 2. luvun 2 §:n tarkoittamaa syrjintää, joka kohdistuu ammattiyhdistystoimintaan.”

Valtakirjat

Saadakseen työnantajan edellä esitetystä menettelystä tarkemman selvityksen, IAU aloitti elokuussa 2010 keräämään valtakirjoja Northportin ja Barona Handling Oy:n työntekijöiltä, joilta Finnair Oyj oli evännyt kannustinpalkkioiden maksamisen (Uutiskirje Jäsenille N:o 4). IAU pyysi tiedot niistä Northport Oy:n palveluksessa olleista valtakirjan antaneista työntekijöistä, joiden Finnair -konserni katsoi omilla toimillaan myötävaikuttaneen kantajan laskelmassa esitettyjen kustannusten syntyyn sekä esittämään nämä kustannukset ja niiden perusteet yksilöidysti jokaisen työntekijän kohdalta.

Finnair Oyj on vastannut jokaisen työntekijän kohdalta seuraavasti:

”Henkilölista maksetuista kannustinpalkkioista ja perusteista on aiemmin käyty läpi ja luovutettu pääluottamusmiehelle. Kannustinpalkkiojärjestelmämme on kollektiivinen ja siinä on määritelty kollektiivinen vahinko ja sen mukainen tasajako laittomaan toimenpiteeseen osallistuneiden kesken. Näin ollen Northportilla ei ole olemassa esittämääsi henkilötasoista jaottelua.

Kannustinjärjestelmän periaatteiden mukaan ”Laittomista työtaistelutoimista aiheutuneet taloudelliset menetykset vähennetään lakkoon osallistuneiden henkilöiden kannustin

Jatkuu seuraavalla sivulla...

...jatkoa edelliseltä sivulta.

palkkioista tasajaon periaatetta noudattaen". Tämä tarkoittaa sitä, että lakkoon osallistuneiden toteutuneesta yhteensasketusta kannustinpalkkiopotista vähennetään aiheutuneet menetykset ennen maksuunpanoa.

Tässä kyseisessä tapauksessa 30.11.2009 laittomaan lakkoon osallistuneiden kannustinpalkkiopotista vähennetään kyseisen päivän menetykset. Menetykset tuolle päivälle ovat laskelmiemme mukaan hieman yli 1,5m€ koostuen myöhästymisten, peruutettujen lentojen, jälkeenjääneiden matkalaukkujen kuluista. Huomioitu on myös reaktiiviset myöhästymiset ulkomailla, muiden toimittajien kulut, ylityöt, huolenpito ja muut asiakaskompensaatiot. Lakon en-

simmäisen päivän kulut ovat suhteellisesti korkeimmat.

Vaikka henkilömääränä käytettäisiin kaikkia NP:ssä tuoloin työskennelleitä 706 työntekijää, joiden kannustinpalkkiopotti (2%) on n. 0,6m€, on menetys yli kaksinkertainen kannustinpottiin verrattuna. Laskennallisesti vähennys henkilöä kohti on vähintään 2,2t€/työntekijä.

Työntekijät, joiden tulkittiin olleen lakon ulkopuolella 30.11.09 vähentävät henkilömäärää, jolloin vastaavasti kannustinpalkkiopotti pienenee ja ero menetyksiin vain kasvaisi."

IAU:n vaade Finnair Oyj:lle

Korkeimman oikeuden eilen StoraEnson tulospalkkiokiistasta antaman päätöksen vuoksi IAU kehottaa Finnair Oyj:tä

ottamaan uudelleen harkittavaksi aiemmin tekemänsä tulokinnan vuoden 2009 kannustinpalkkioiden eväämisistä työtaisteluun osallistuneiden kohdalta. Tämän vuoksi liitto pyytää Finnair Oyj:n antavan vastauksessa menettelystään viimeistään maanantaina, 17. tammikuuta 2011 sovintoratkaisun saavuttamiseksi. Näin muodoin Northortin ja Barona Handlingin työntekijät voisivat saada maksamatta jääneet kannustinpalkkiotensa tammi-kuun 2011 loppuun mennessä. Muutoin IAU on valmis jättämään kannustinpalkkioiden maksamatta jättämisestä haasteen oikeuden käsiteltäväksi hallituksen jo aiemmin tekemän päätöksen mukaisesti.

Hyvää Joulua!